

I. В. Монінаспірант,
Класичний приватний університет

ЗЛОВЖИВАННЯ ПОВНОВАЖЕННЯМИ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ ПРИВАТНОГО ПРАВА: ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ТЕРМІНІВ

У статті досліджується питання визначення основних термінів злочинів у сфері службової та професійної діяльності, здійснюється аналіз низки понять, які допоможуть з'ясувати сутність зловживання повноваженнями службовою особою (юридична відповідальність службових осіб, дисциплінарна юридична відповідальність, цивільно-правова відповідальність, юридична відповідальність, адміністративно-правова відповідальність, кримінальна відповідальність юридичних осіб, істотна шкода, тяжкі наслідки за ст.364-1 КК України, неправомірна вигода, посадова особа, службова, службова особа тощо). Розкривається суспільна небезпечність зловживання повноваженнями службовою особою; види юридичної відповідальності службових осіб; а також на підставі вивчення звітних даних, з'ясовується місце зловживання повноваженнями службовою особою приватного права незалежно від організаційно-правової форми серед інших корупційних злочинів тощо.

Проаналізовано суспільну небезпеку, яка виникає внаслідок дій посадових осіб юридичної особи приватного права, які зловживають своїм службовим становищем чи службовими повноваженнями, або їх перевищення, внаслідок відображає відповідність боротьби з цими злочинами змісту державних програм, розвитку національного законодавства в напрямку відповідності світовим та європейським стандартам; а також своєчасне встановлення відповідної (порівняльної) юридичної відповідальності за ці злочини сьогодні.

Проаналізовано структуру корупційної злочинності за 2014-2018 роки, яка виглядає наступним чином: у 2014 році зареєстровано 425 злочинів, у 2015 році – 363, у 2016 році – 366, у 2017 році – 287 злочинів, у 2018 році – 229 злочинів (відповідальність за які передбачені ч. 364-1 КК України) та перебували у провадженні спочатку міліції України, а з 2015 року Національної поліції України на шляху протидії та боротьби з корупційними злочинами тощо. Узагальнено їх середні показники.

Зроблено висновок, що аналіз цієї категорії злочинів, який показав особливість 2018 року, коли суттєво зросла кількість зареєстрованих корупційних злочинів, у тому числі окремих їх видів, а також суттєве зростання залишків незавершених проваджень з початку 2018 року звітний період, кількість проваджень, які надійшли та розглянуті, а також проваджень, які не розглянули на кінець звітного періоду. За своєю структурою найбільш поширеними корупційними злочинами є злочини, передбачені статтями 364, 364-1, 368 та 369 Кримінального кодексу України. Також звернуто увагу на незначну кількість справ, розглянутих судами першої інстанції у кримінальних провадженнях щодо корупційних злочинів порівняно з тими, що залишилися на початок звітного періоду, та тими, що надійшли протягом цього періоду.

Наголошено на особливості суспільної небезпеки цих дій (дій чи бездіяльності). На шляху подальшого вдосконалення ст. 364-1 КК України, з'ясовано особливості факторів, що сприяють вчиненню даного виду злочину, місце зловживання службовою особою приватного права незалежно від організаційно-правової форми своїм службовим становищем серед інших корупційних злочинів. і т.д.

Ключові слова: зловживання повноваженнями, зловживання правом, кримінальна відповідальність, склад кримінального правопорушення, службова особа, умови воєнного стану, юридична особа.

Актуальність теми дослідження пов'язана з тим фактом, що аналіз цієї суспільної небезпеки, яка настає внаслідок дій зловживання службовими особами юридичної особи при-

ватного права своїм службовим становищем чи своїм службовим повноваженням, або їхнє перевищення, в результаті відображає відповідність боротьби з цими злочинами змісту дер-

жавних програм, розвитку національного законодавства в напрямку узгодженості стандартам світового та європейського рівнів; а також на часі встановлення відповідної (сумірної) юридичної відповідальності за ці злочини сьогодні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Різні аспекти проблеми розглядалися багатьма українськими вченими та науковцями з галузі, так, зокрема, великий вклад у розроблення питань кримінальної відповідальності за службові кримінальні правопорушення зроблено: Г. М. Анісімовим, П. П. Андрушко, П. С. Берзіним, В. І. Борисовим, Л. П. Брич, В. М. Бурдіним, Р. М. Горою, О. М. Грудзур, В. О. Гацелюком, О. О. Дудоровим, З. А. Загинею-Заболотенко, К. П. Задоею, Г. М. Зеленовим, В. М. Киричко, О. Квашею, В. П. Коваленко, О. М. Костенко, Р. Л. Максимовичем, О. К. Маріним, М. І. Мельником, А. А. Музиною, В. О. Навроцьким, М. І. Пановим, А. В. Савченко, Т. І. Слуцькою, Д. О. Сисоєвим, А. А. Стрижівською, В. І. Тютюгіним, П. Фрісом, П. Л. Фрісом, М. І. Хавронюком, В. Г. Хашевим. Робили аналіз та досліджували кваліфікації злочинів у сфері службової діяльності в своїх працях: П. П. Андрушко, О. Ф. Бантишев, Б. В. Волженкін, А. А. Герцензон, М. Й. Коржанський, П. С. Матишевський, М. І. Мельник, П. П. Михайленко, О. Я. Светлов, О. Н. Трайнін, М. І. Хавронюк, В. І. Шакун та інші. Проте законодавчі новели в галузі вітчизняних антикорупційних норм права, що істотно вплинули на зміст норм кримінального права про злочини у сфері службової діяльності, а також події в Україні, й обумовлюють необхідність їхнього подальшого всебічного вивчення й розробки на цій підставі науково-обґрунтованих пропозицій щодо застосування та вдосконалення кримінального законодавства, якими встановлюється відповідальність за зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми тощо.

Метою статті є дослідження випадків зловживання службовими повноваженнями юридичної особи приватного права або їх перевищення, й так само їхніх негативних наслідків: ступеня суспільної небезпеки, причин та умов, що їм сприяли, розробка науково обґрунтованих рекомендацій щодо кримінально-правового попередження та протидії їх проявам на практиці.

Виклад основного матеріалу. Зловживання службовими особами своїм службовим становищем або вчинення ними – це діяння, що вчинюються всупереч Конституції та зако-

нам України, є порушенням їх приписів і мають тягнути юридичну відповідальність, дії, що виходять за межі їх повноважень, посягають на встановлений порядок функціонування таких службових осіб, а також на нормальне функціонування юридичних осіб (представниками яких вони є), їх авторитет; які можуть завдавати не лише тільки матеріальної, але і нематеріальної шкоди не тільки юридичним особам, але й посягати на права та законні інтереси інших осіб.

Суспільна небезпечність зловживання службовими особами своїми повноваженнями і їх перевищення може бути надзвичайно високою, бо встановлення різних видів юридичної відповідальності за такі діяння є обов'язковою умовою існування правового суспільства.

Юридична відповідальність службових осіб може бути дисциплінарною, цивільно-правовою, адміністративною або кримінальною. І це один із найбільш дієвих інструментів державного управління, а також забезпечення реалізації функцій громадського контролю виконання своїх обов'язків службовими особами, протидії фактам неналежного їх виконання та використання на шкоду суспільству. Її вид залежить від прояву правопорушення та його наслідків.

Метою встановлення юридичної відповідальності службових осіб є спонукання дотримуватися службової дисципліни, запобігання недбалому ставленню до виконання службових обов'язків, а також зловживанням службовими повноваженнями та їх перевищенням.

Юридична відповідальність службових осіб юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми може бути як дисциплінарною, цивільно-правовою, так і адміністративною чи кримінальною. Це дивлячись яка тяжкість правопорушення й які наслідків воно потягло.

Дисциплінарна юридична відповідальність – це один із видів юридичної відповідальності (буває загальною та спеціальною), вона носить примусовий, не обов'язковий характер. Підставою для притягнення до дисциплінарної відповідальності є дисциплінарний проступок (або порушення трудової дисципліни), це може бути і порушення морального характеру. Така відповідальність передбачалася Кодексом законів про працю, законами України: «Про засади запобігання і протидії корупції» від 07.04.2011 року № 3206-VI, «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 року №1700-VI, «Про державну службу» від 16.12.93 року № 3723-XII [1-4].

Цивільно-правова юридична відповідальність – це вид юридичної відповідальності (це санкції), залежно від підстав, вона може бути договірною чи недоговірною (деліктною). Її особливість полягає в тому, що вона має переважно майновий характер (це компенсація втрат, збитків, відновлення порушених прав). В нашій темі нас цікавить остання (передбачена законом). Для службових осіб юридичної особи приватного права, які зловживали своїм службовим становищем чи своїм службовим повноваженням, або їхнє перевищення, така відповідальність буде додатковою та передбаченою законом.

Важливою особливістю цивільно-правової відповідальності є її ініціативний характер. Бо на відміну від адміністративної та кримінальної відповідальності, притягнення до яких відбувається незалежно від бажання потерпілого, наявності його заяви, притягнення до цивільно-правової відповідальності відбувається лише за ініціативою потерпілого. Крім цього, на відміну від кримінального права, у цивільному праві діє принцип презумпції вини [5, с. 81].

Адміністративна юридична відповідальність – це вид юридичної відповідальності громадян і службових осіб за вчинені ними адміністративні правопорушення [6, с. 50]. Загалом, поняття адміністративної відповідальності її зміст і обсяг до сьогоднішнього часу залишається одним з найбільш суперечливих питань української адміністративно-правової науки. Чинний КУпАП, який містить розділ 2 під назвою «Адміністративне правопорушення і адміністративна відповідальність», у статті 9 сформулював визначення адміністративного правопорушення, а відносно адміністративної відповідальності обмежився вказівкою на те, що її мірою є адміністративне стягнення (стаття 23 «Мета адміністративного стягнення»). Фактично нормативно-правове визначення такої категорії як «адміністративна відповідальність» в чинному законодавстві відсутнє. А усі дефініції адміністративної відповідальності як правило надаються у наукових виданнях та мають дослідницький характер [7; 8].

Кримінальна відповідальність юридичних осіб – це законодавчо закріплена можливість застосування кримінальних санкцій щодо юридичних осіб у разі вчинення ними (тобто їх керівниками або представниками) в інтересах цих юридичних осіб кримінального правопорушення (злочину). У такому разі законодавством юридична особа визнається суб'єктом злочину.

Кримінальна відповідальність юридичних осіб передбачена законодавством окремих держав, перелік яких постійно розширюється. У випадку, коли кримінальне законодавство певної держави не визначає юридичну особу суб'єктом злочину, але цим законодавством передбачена можливість застосування кримінальних санкцій до таких осіб, мова йде про так звану квазікримінальну (адміністративно-кримінальну) відповідальність (Австрія, Албанія, Німеччина, Італія, Україна) [9, с. 339-359].

Істотна шкода за статтею 364-1 Кримінального кодексу України (далі КК України) – така шкода, яка в сто і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян [10].

Тяжкі наслідки у статті 364-1 КК України – є такі наслідки, які у двісті п'ятдесят і більше разів перевищують неоподатковуваний мінімум доходів громадян [10].

Неправомірна вигода за статтею 364-1 КК України – це грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які пропонують, обіцяють, надають або одержують без законних на те підстав [10].

Загальне визначення поняття «службова особа» для цілей Кримінального кодексу України дається у ч. 3 ст. 18 КК (в редакції ЗУ № 3207-УІ від 07.04.2011). Службова особа – це особи, які постійно або тимчасово чи за спеціальним повноваженням здійснюють функції представників влади чи місцевого самоврядування, а також постійно чи тимчасово обіймають в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах чи організаціях посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно – господарських функцій, або виконують такі функції за спеціальним повноваженням.

Відповідно до ч. 4 ст. 18, для цілей КК, службовими особами також визнаються посадові особи іноземних держав (особи, які обіймають посади в законодавчому, виконавчому або судовому органі іноземної держави, присяжні засідателі, інші особи, які здійснюють функції держави для іноземної держави...), посадові особи міжнародних організацій, члени міжнародних парламентських асамблей, учасником яких є Україна, судді та посадові особи міжнародних судів тощо [11, с. 12].

Використавши в ч. 4 ст. 18 КК України поняття «посадові особи» для розкриття змісту поняття

«службові особи іноземних держав», законодавець спробував знайти вихід із суперечливої ситуації, що існує тривалий час з приводу визначення як самого розділу Особливої частини КК України (глави в КК 1960 р.): «Глава VII. Посадові злочини» та «Розділ XVII. Злочини у сфері службової діяльності» так і їх суб'єкта через поняття: «посадові особи» у КК України 1960 р. [12].

Щодо визначення поняття «посадові злочини», то як не містив його старий Кримінальний кодекс України, так не містить його й чинний КК України. З урахуванням різноманітних проявів злочинів у сфері службової діяльності, законодавче закріплення загального їх поняття ми вважаємо недоцільним.

Ключові визначення понять «посадова особа» та «службова» в КК України 1960 та 2001 рр., у тому числі й у новій редакції, даються майже ідентичні: «особи, які здійснюють функції представника влади, а також обіймають посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій». Так, законодавець схиляється до думки, що відповідальність у даному випадку встановлюється не для будь-яких службових осіб, а лише для тих, хто постійно, тимчасово, за спеціальним дорученням або спеціальним повноваженням обіймають посади, що пов'язані з виконанням вказаних функцій. Але суб'єктами вказаних злочинів не можуть бути особи, які обіймають посади, які хоча й віднесені до категорії державних службовців, але не пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій, наприклад, технічний персонал в органах влади, рядовий склад збройних сил та інших військових формувань та ін. Визначення понять «службова особа» і «посадова особа» містяться відповідно у Конституції України (статті 19, 40, 56), Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінальному кодексі України (стаття 18) [7; 10; 13-14].

Посадова особа – відповідно до Закону України «Про державну службу» це керівники та заступники керівників державних органів та їх апарату, інші державні службовці, на яких законами або іншими нормативними актами покладено здійснення організаційно-розпорядчих і консультативно-дорадчих функцій (стаття 2 цього Закону) [5].

Посадова особа місцевого самоврядування – відповідно до Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування»

це особа, яка працює в органах місцевого самоврядування, має відповідні посадові повноваження щодо здійснення організаційно-розпорядчих і консультативно-дорадчих функцій та отримує заробітну плату за рахунок місцевого бюджету (стаття 2 цього Закону) [5].

Щодо особливості суспільної небезпечності зловживання посадовими особами своїм службовим становищем, то вона зумовлена перш за все високою цінністю об'єктів правової охорони, на які вони посягають (основних і додаткових), а також тяжкістю негативних наслідків, що спричиняються ними або якими загрожують вказаним об'єктам.

Не викликає сумнівів, що зловживання владою або службовим становищем неприпустимі у правовій державі, але, на жаль, в Україні є ще надзвичайно поширеними. Так, у 2010 р. було виявлено 6816 злочинів у сфері службової діяльності. Їх питома вага у структурі загальної злочинності за вказаний рік склала 5,5 %. За 2011 р. було виявлено 6222 злочини у сфері службової діяльності, що складає 4,8 % від загальної кількості зареєстрованих за рік злочинів; з них за 1854 злочинами кримінальні справи було порушено за ст. 364 КК України [10]. Наведені дані свідчать про те, що вказаний вид злочинів є досить поширеним антисоціальним явищем з доволі високим рівнем суспільної небезпечності. Необхідно також враховувати й високий рівень латентності вказаного виду протиправних діянь, а також корупційну складову при вирішенні питань щодо притягнення до кримінальної відповідальності посадових осіб. Отже, питання про декриміналізацію зловживання владою та службовими повноваженнями сьогодні явно не на часі. І в майбутньому, коли рівень правової свідомості усіх службових осіб в Україні, а також дотримання закону повністю виключать вчинення ними службових злочинів, норми, що встановлюють відповідальність і покарання за них мусять залишатися в КК, як інструмент превенції. Законослухняним громадянам, які б посади вони не обіймали, вони не загрожують, а навпаки, сприяють запобіганню зловживанню владою чи службовим становищем. Розмови ж про «політичну відповідальність» за службові злочини – від лукавого, а також підштовхування суспільства і держави до свавілля чиновників із усіма наслідками, що витікають з нього [15, с. 183].

У 2010 р. щодо працівників органів внутрішніх справ МВС України (саме вони становлять

найчисленнішу групу правоохоронців в Україні) було порушено 655 кримінальних справ, з них 508 (це 77,5 %) – за фактами посадових злочинів. У 2011 р. стосовно працівників ОВС було порушено 676 кримінальних справ, з них 454 (це 67,1 %) – за фактами посадових злочинів, за якими до кримінальної відповідальності за зловживання владою було притягнуто 50 осіб, або 14 відсотків від загальної кількості осіб, які були притягнуті до кримінальної відповідальності за злочини, вчинені під час перебування на службі в ОВС України [15, с. 184].

Структура корупційної злочинності за 2014-2018 роки, виглядає наступним чином: всього зареєстровано у 2014 році – 425 злочинів, у 2015 році – 363, 2016 році – 366, у 2017 році – 287 злочинів та у 2018 році – 229 злочинів (відповідальність за які передбачено с. 364-1 КК України) і знаходилися у провадженні спочатку у міліції України, а з 2015 року Національної поліції України на шляху протидії та боротьби з корупційною злочинністю тощо. Загалом, зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ст. 364-1 КК України), за статистикою, щодо кількості зареєстрованих корупційних злочинів, серед найпоширеніших, займають друге місце з середньою питомою вагою у 8,2 відсотків від загальної кількості [16-20].

Висновки і пропозиції. Загалом, здійснений аналіз такої категорії злочинності показав особливість 2018 року, коли істотно виросла кількість зареєстрованих корупційних злочинів, в тому числі окремих їхніх видів, а також суттєве зростання залишку нерозглянутих проваджень з початку звітного періоду, кількості проваджень, що надійшли, та тих, що було розглянуто, а також нерозглянутих на момент завершення звітного періоду проваджень. З точки зору своєї структури, найбільш поширеними корупційними злочинами постають ті, що передбачені у статтях 364, 364-1, 368 та 369 КК України. Також, звертає на себе увагу незначна кількість розглянутих судами першої інстанції справ у кримінальних провадженнях щодо корупційних злочинів порівняно з тими, що залишились на момент початку звітного періоду, і тими що надійшли протягом цього періоду. Вказане ще більш показує необхідність подальшого реформування судової системи України, зокрема й у напрямку ефективності здійснення правосуддя щодо корупційної злочинності.

Таким чином, дослідивши низку основних термінів, що використовуються та зміст яких має істотне значення під час встановлення фактичних даних, кваліфікації, встановлення відповідальності за зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми, питань покарання й особливостей звільнення від нього, також з метою подолання різноманітних підходів до тлумачення понять тощо. Підкреслено особливість суспільної небезпечності цих діянь (дій чи бездіяльності). На шляху подальшого вдосконалення ст. 364-1 КК України ми з'ясували особливості чинників, що сприяють цьому виду злочинів, місце зловживання повноваженнями службовою особою приватного права незалежно від організаційно-правової форми серед інших корупційних злочинів тощо.

Список використаної літератури:

1. Кодекс законів про працю № 322-VIII від 10.12.1971 року. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
2. Закон України «Про засади запобігання протидії корупції» №3206-VI від 07.04.2011 року. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3206-17#Text>
3. Закон України «Про запобігання корупції» №1700-VI від 14.10.2014 року. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
4. Закон України «Про державну службу» №3723-XII від 16.12.93 року. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3723-12#Text>
5. Цивільне право України : загальна частина ; за ред. проф. І. А. Бірюкова і Ю. О. Заіки. Київ : Алерта, 2014. 510 с.
6. Юридична енциклопедія : в 6 т. ; редкол. : Ю. С. Шемшученко (відповідальний редактор) та інші. Київ : Українська енциклопедія, 1998. Т.1. 672 с.
7. Кодекс України Про адміністративні правопорушення №80731-X від 07.12.1984 року. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
8. Адміністративна відповідальність. *Мультимедійний навчальний посібник. Кафедра адміністративного права і процесу*. URL : https://arm.naiu.kiev.ua/books/adm-vidpov/pages/rozdil_1.html
9. Гацелюк В. О., Дудоров О. О. Кримінальна відповідальність юридичних осіб: основні підходи до проблеми ; Кримінальне право. Загальна

- частина : підручник ; за ред. А. С. Беніцького, В. С. Гуславського, О. О. Дудорова, Б. Г. Розовського. Київ : Істина, 2011. 1112 с.
10. Кримінальний кодекс України 2341-III від 05.14.2001 року. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
 11. Бойко А. М., Брич Л. П., Гришук В. К., Дудоров О. О., Мельник М. І. та ін. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України ; за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка 9-те вид., переробл. та допов. Київ : Юридична думка, 2012. 1313. с.
 12. Закон України Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення № 3207 від 07.04.2011 року. *Голос України*. 2011. № 109. С. 7.
 13. Конституція України від 13 квітня 2012 року №9627-VIII. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
 14. Лист Мін'юсту Про тлумачення понять «службова особа» і «посадова особа», використовуваних в чинному законодавстві України. *Радник*. URL : [https://radnuk.com.ua/pravova-baza/lyst-min-iustu-pro-tlumachennia-poniat-sluzhbova-](https://radnuk.com.ua/pravova-baza/lyst-min-iustu-pro-tlumachennia-poniat-sluzhbova-osoba-i-posadova-osoba-vykorystovuvanykh-v-chynnomu-zakonodavstvi-ukrainy/)
 - [osoba-i-posadova-osoba-vykorystovuvanykh-v-chynnomu-zakonodavstvi-ukrainy/](https://radnuk.com.ua/pravova-baza/lyst-min-iustu-pro-tlumachennia-poniat-sluzhbova-osoba-i-posadova-osoba-vykorystovuvanykh-v-chynnomu-zakonodavstvi-ukrainy/)
 15. Дячкін О. П. Зловживання службовими повноваженнями : суспільна небезпечність і кримінальна відповідальність. *Право і суспільство. Науковий журнал. Питання кримінального права та кримінології*. 2012 . № 3(39). С.179-184.
 16. Єдиний звіт про кримінальні корупційні правопорушення за січень-грудень 2014 року URL : https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=111482&libid=
 17. Єдиний звіт про кримінальні корупційні правопорушення за січень-грудень 2015 року URL : https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=111482&libid=
 18. Єдиний звіт про кримінальні корупційні правопорушення за січень-грудень 2016 року URL : https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=112173&libid=
 19. Єдиний звіт про кримінальні корупційні правопорушення за січень-грудень 2017 року URL : https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113281&libid=100820
 20. Єдиний звіт про кримінальні корупційні правопорушення за січень-грудень 2018 року URL : https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113281&libid=100820#

Monin I. V. Abuse of authority by an official of a legal entity of private law: definition of the main terms

The article explores the issue of defining the main terms of crimes in the field of official and professional activity, analyzes a number of concepts that will help clarify the essence of abuse of authority by an official (legal liability of officials, disciplinary legal liability, civil legal liability, administrative legal liability, criminal liability of legal entities, substantial damage, grave consequences in Article 364-1 of the Criminal Code of Ukraine, unlawful benefit, official, public official). The public danger of abuse of authority by an official is revealed; types of legal responsibility of officials; as well as on the basis of the study of reported data, the place of abuse of authority by a private law official, regardless of the organizational and legal form, among other corruption crimes, etc., is clarified.

The relevance of the research topic is connected with the fact that the analysis of the public danger that arises as a result of actions by officials of a legal entity of private law abusing their official position or their official authority, or their excess, as a result, reflects the compliance of the fight against these crimes with the content of state programs, development of national legislation in the direction of consistency with world and European standards; as well as timely establishment of appropriate (comparative) legal responsibility for these crimes today.

The purpose is to study cases of abuse of the official powers of a legal entity of private law or their excess, as well as their negative consequences: the degree of public danger, the causes and conditions that contributed to them, the development of scientifically based recommendations on criminal law prevention and countering their manifestations in practice.

The structure of corruption crime for the years 2014-2018 was analyzed, which looks as follows: a total of 425 crimes were registered in 2014, 363 in 2015, 366 in 2016, 287 crimes in 2017, and 229 crimes in 2018 (responsibility for which p. 364-1 of the Criminal Code of Ukraine is provided for) and were being processed first by the militia of Ukraine, and since 2015 by the National Police of Ukraine on the way to counteract and fight against corruption crimes, etc. In general, abuse of authority by an official of a legal entity of private law, regardless of the organizational and legal form (Article 364-1 of the Criminal Code of Ukraine), according to statistics, in relation to the number of registered corruption crimes, among the most common, they rank second with an average specific weight of 8.2 percent from the total amount.

It was concluded that the analysis of this category of crime showed a peculiarity of 2018, when the number of registered corruption crimes, including some of their types, increased significantly, as well as a significant increase in the balance of pending proceedings since the beginning of the reporting period, the number of proceedings received, and those that was considered, as well as proceedings that were not considered at the end of the reporting period. From the point of view of their structure, the most widespread corruption crimes are those provided for in articles 364, 364-1, 368 and 369 of the Criminal Code of Ukraine. Also, the small number of cases considered by the courts of first instance in criminal proceedings regarding corruption crimes compared to those that remained at the beginning of the reporting period and those that were received during this period draws attention. The above shows even more the need for further reform of the judicial system of Ukraine, in particular in the direction of the effectiveness of the administration of justice in relation to corruption crimes.

Thus, having researched a number of basic terms used and the content of which is of significant importance when establishing factual data, qualifications, establishing responsibility for abuse of authority by an official of a legal entity of private law regardless of the organizational and legal form, issues of punishment and specifics of exemption from it, also in order to overcome various approaches to the interpretation of concepts, etc. The peculiarity of the social danger of these actions (actions or inactions) is emphasized. On the way of further improvement of Art. 364-1 of the Criminal Code of Ukraine, we found out the peculiarities of the factors contributing to this type of crime, the place of abuse of authority by an official of private law, regardless of the organizational and legal form, among other corruption crimes, etc.

Key words: *abuse of authority, abuse of right, criminal responsibility, the composition of the criminal offense, official employee, conditions of martial law, a legal entity.*